

SKANDARS
UN
VIENRADŽU
ZAGLIS

SKANDARS UN VIENRADŽU ZAGLIS

A. F. STEDMENA

No angļu valodas tulkojusi LAURA ROMANOVSKA

ZVAIGZNE ABC

821.111-93
St 226

A. F. Steadman
SKANDAR AND THE UNICORN THIEF

Text copyright © De Ore Leonis 2022
Illustrations copyright © Two Dots 2022
Published by arrangement with Simon & Schuster UK Ltd
1st Floor, 222 Gray's Inn Road, London, WC1X 8HB
A CBS Company

All rights reserved. No part of this book may be reproduced or transmitted in any form or by any means, electronic or mechanical, including photocopying, recording or by any information storage and retrieval system without permission in writing from the Publisher.

A. F. Stedmena
SKANDARS UN VIENRADŽU ZAGLIS

Apgāda Zvaigzne ABC vadītāja *Vija Kilbloka*
Projekta vadītāja *Marika Taube*
Redaktore *Santa Brauča*
Korektore *Diāna Graudiņa, Patrīcija Šteinberga*
Mākslinieciskā redaktore *Inguna Kļava Švanka*
Vāka dizainu adaptējusi *Ilze Isaka*

Apgāds Zvaigzne ABC, SIA, K. Valdemāra ielā 6,
Rīgā, LV-1010. Red. nr. L-4289.
Jelgavas tipogrāfija

Šis ir ar autortiesībām aizsargāts darbs. Darba reproducēšana vai jebkāda cita neatļauta izmantošana ir autortiesību pārkāpums. Par autortiesību pārkāpšanu ir paredzēta atbildība Krimināllikuma 148. pantā.

© Tulkojums latviešu valodā, Laura Romanovska, 2023
© Literārā apdare, izdevums latviešu valodā, Apgāds Zvaigzne ABC, 2023
ISBN 978-9934-31-894-8

*Džozefam,
kura nesavtība,
mīlestība un bezgalīgā sirsnība
dāvāja šiem vienradžiem spārnus*

SALA

DENS APGABALS

KAPSĒTA

PERĒTAVA

ZVEJNIEKA
LIEDAGS

SPOGUĻ-
KLINTIS

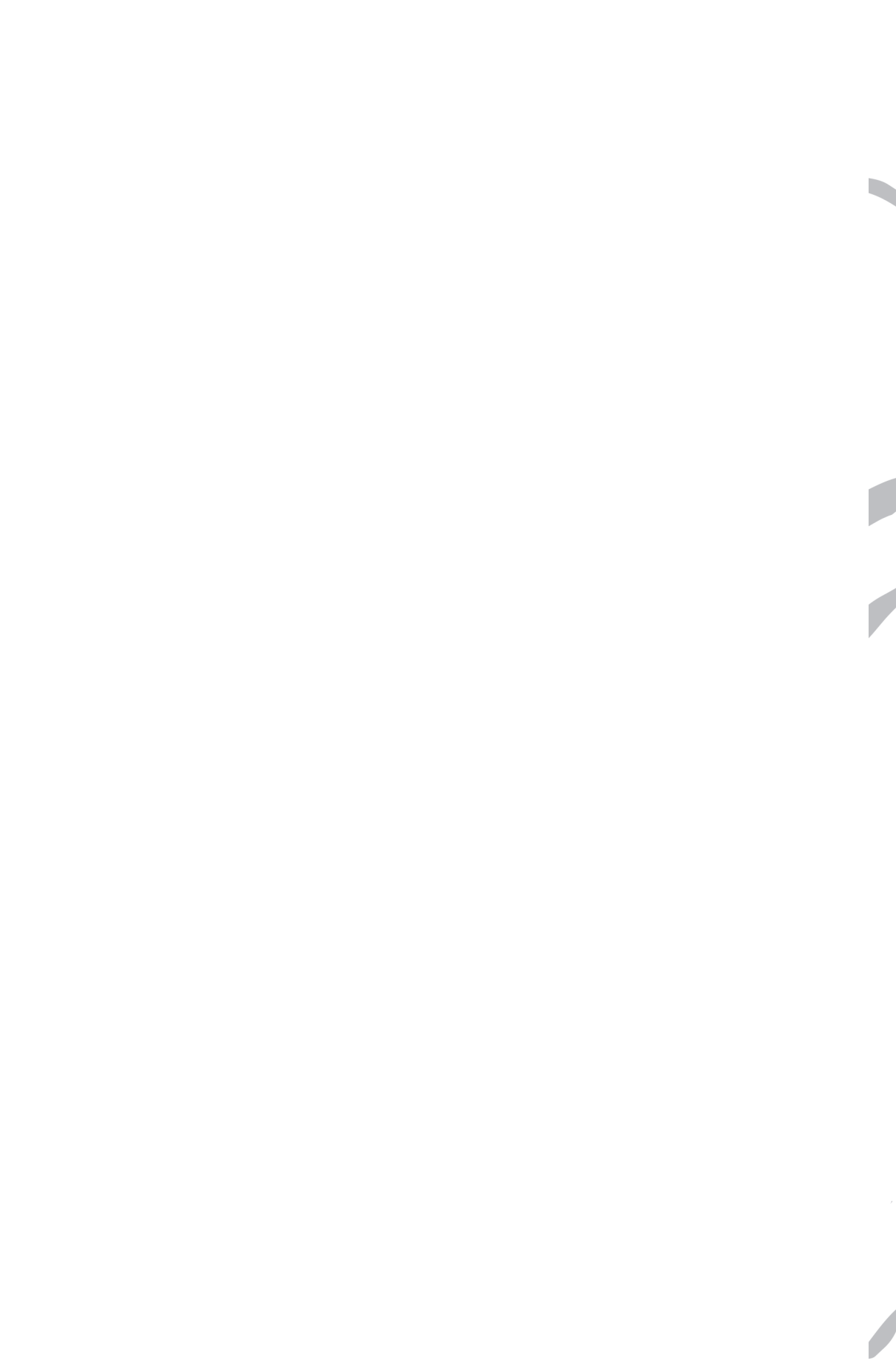
ZEMES APGABALS

SAVVAĻA

Ufingtonas
baltais
vienradzis

PROLOGS

Pirms operators vienradžus ieraudzīja, viņš tos izdzirdēja.

Spalgus ķērcienus, asinskārus rūrcienus, asiņainu zobu griešanu.

Pirms operators vienradžus ieraudzīja, viņš tos saoda.

Smakojošu elpu, trūdošu miesu, mūžīgas nāves dvingu.

Pirms operators vienradžus ieraudzīja, viņš tos arī sajuta.

Cauri viņa kauliem dunēja to derdzīgie nagi, un sāka mosties panika – līdz katrs neris, katra šūna skubināja viņu bēgt. Bet viņam bija uzdevums veicams.

Operators redzēja vienradžus parādāmiešus virs kalna kores.

Viņi bija astoņi. Postu nesošie nešķīsteņi auļoja pāri pļavai; kaulainajiem spārniem izplājoties, tie pacēlās gaisā.

Kā krēslaina viesuļa viducī ap viņiem vērpās melni dūmi, nopakaļ dārdēja pērkons, un zemi tālu zem to baismīgajām kājām spēra zibens šautras.

Gaisu cirta astoņi rēgaini ragi, nezvēriem izgrūžot kaujas aurus.

Ciematniekiem izlauzās kliegzieni, daži mēģināja bēgt. Bet bija krietni jo krietni par vēlu.

Operators stāvēja ciemata laukumā, kad piezemējās pirmais vienradzis.

Tas sprauslāja dzirksteles un kārpīja zemi, katrā sēcošajā elpas vilcienā jautās posts un negals.

Operators turpināja filmēt par spīti drebošajām rokām. Viņam bija uzdevums veicams.

Vienradzis pielieca milzīgo galvu, pavērsis smailo raga asmeni tieši pret objektīvu.

Tā asinīm pierietējušie redzokļi sastapa operatora skatienu, un viņš tajos ieraudzīja vienīgi iznīcību.

Šim ciematam vairs nebija nekādu cerību. Viņam pašam vairs nebija cerību.

Bet viņš taču vienmēr bija zinājis, ka nepārdzīvos satrakotu savvaļas vienradžu auļus.

Atlika tikai cerēt, ka nofilmētais materiāls sasniegs Vidieni.

Jo, līdzko tu ieraugi savvaļas vienradzi, tā jau esi miris.

Vīrietis nolaida kameru cerībā, ka viņa uzdevums ir izpildīts.

Jo vienradžiem nav vietas pasakās. To vieta ir murgos.

PIRMĀ NODAĻA

ZAGLIS

Skandars Smits vērās uz vienradža plakātu pretī gultai. Laukā jau bija pietiekami gaišs, lai redzētu lidojumā ieplesotos vienradža spārnus; gandrīz visu tā ķermeni klāja mirdzošas sudraba bruņas, skatienam atsedzot tikai sarkanās, mežonīgās acis, milzīgo žokli un pelēko, smailo ragu. Jaunlaiku Sals bija Skandara mīļākais vienradzis kopš brīža, kad tā jātniece Aspēna Makgrāta pirms trim gadiem kvalificējās Haosa kaušam. Un, pēc Skandara domām, šodien – šīgada sacīkstēs – viņiem spīdēja izredzes uzvarēt.

Plakātu Skandars bija saņēmis savā trīspadsmītajā dzimšanas dienā pirms trim mēnešiem. Viņš uz to bija raudzījies grāmatnīcas skatlogā, iztēlodamies sevi par Jaunlaiku Sala jātņieku, kurš stāv turpat pie ierāmētā plakāta, gatavs sacensties. Lūgdams to tētīm, Skandars bija juties īpaši nelāgi. Kopš vien zēns atcerējās, ģimenei bija grūtības ar naudu, un viņš reti kaut ko lūdza. Taču šo plakātu Skandars ārkārtīgi bija gribējis un...

No virtuves atskanēja būkšķis. Jebkuru citu dienu Skandars būtu lēcis laukā no gultas pārbīlī, ka dzīvoklī iemanījies

svešinieks. Parasti par brokastu gatavošanu atbildēja viņš vai viņa māsa Kenna, kura šobrīd bija iegrimusi miegā pretējā gultā. Skandara tētis nebija slinks – ne tur tā vaina –, viņam tikai bieži vien bija grūti uzmosties, sevišķi, ja nebija darba, uz kuru iet. Un tāda viņam nebija jau labu laiku.

Taču šī nebija nekāda parastā diena. Šodien bija sacīkšu diena. Un, pēc tēta domām, Haosa kauss pārspēja dzimšanas dienu, tas pārspēja pat Ziemassvētkus.

– Vai tu vienreiz beigsi blenzt uz to stulbo plakātu? – ierūcās Kenna.

– Tētis gatavo brokastis, – Skandars teica, cerēdams, ka viņa paziņojums uzmundrinās māsu.

– Man nav apetītes. – Viņa pagriezās ar seju pret sienu, tumšie mati spraucās laukā no segas apakšas. – Starp citu, Aspenai un Jaunlaiku Salam nav nekādu izredžu uzvarēt.

– Man likās, tevi tas neinteresē.

– Neinteresē jau arī, bet... – Kenna pārvēlās uz otriem sāniem un rīta gaismā piemiedza acis, uzlūkojot Skandaru. – Tu papēti rādītājus, Skar. Sala spārnu vēzienu skaits minūtē ir tikai viduvējs, ja salīdzina visus divdesmit piecus sāncenšus. Turklāt vēl tā problēma, ka viņu abu radniecīgā stihija ir ūdens.

– Kāda problēma? – Skandara sirds gavilēja, pat ja Kenna apgalvoja, ka Aspēna ar Salu nevinnēs. Māsa tik sen nebija runājusi par vienradžiem, ka viņš gandrīz bija aizmirsis, kā tas ir. Mazotnē abi pastāvīgi kašķējās par to, kura būtu viņu stihija, ja viņi kļūtu par vienradžu jātņiekus. Kenna allaž teica, ka būtu uguns vagare, bet Skandars nekādi nevarēja izlemt.

– Vai tu esi aizmirsis par savām Perētavas nodarbībām? Aspēna un Jaunlaiku Sals ir rada ūdenim, pareizi? Un starp favorītiem ir divi gaisa vagari: Ema Templtone un Toms Nazari. Mēs abi zinām, ka gaisa ir pārāks par ūdeni!

Skandara māsa tagad bija atbalstījies uz elkoņa, viņas šaurā, bālā seja aizrautībā atplaukusi, riekstu brūnie mati un

skatiens mežonīgi. Kenna bija gadu vecāka par Skandaru, bet abi izskatījās tik līdzīgi, ka viņus bieži noturēja par dvīņiem.

– Tad redzēsi, – Skandars, plati smaidot, teica. – Aspēna ir guvusi mācību citos Haosa kausos. Viņa neizmantos ūdeni vien, viņa ir attapīgāka. Pagājušogad viņa stihijas apvienoja. Ja es jātu ar Jaunlaiku Salu, tad izvēlētos zibens šautras un virpuļu uzbrukumus...

Kennas vaibsti tūliņ pārmainījās. Seja apmācās, smaids pameta lūpu kaktiņus. Elkonis padevās, un viņa atkal pagriezās pret sienu, savilkdama savu koraļļkrāsas segu ap pleciem.

– Kenna, piedod. Es negribēju...

Pa durvju apakšu ieplūda bekona un piedegušu grauzdiņu smarža. Klusumā ierūcās Skandara vēders.

– Kenna?

– Liec mani mierā, Skar.

– Vai tad tu neskatīsies Kausu kopā ar mani un tēti?

Atbilde joprojām nesekoja. Skandars rīta puskrēslā apgērbās, rīklē strēgstot sarūgtinājumam un vainas sajūtai. Velti viņš bija pateicis: *Ja es jātu*. Abi bija pļāpājuši tāpat kā agrākos laikos, pirms Kenna piedalījās Perētavas eksāmenā, pirms sagruva visi viņas sapņi.

Skandars iegāja virtuvē, kur čurkstēja olas un skanēja spalgā rīta reportāža no Kausa. Tētis dungoja, nolīcis pār pannu. Ieraudzījis Skandaru, viņš veltīja dēlam milzum platu smaidu. Skandars nevarēja atcerēties, kad pēdējo reizi bija redzējis tēti smaidām.

Tēta vaigs mazliet sašļuka. – Kennas vēl nav?

– Joprojām guļ, – Skandars meloja, negribēdams samaitāt tēta labo omu.

– Manuprāt, šis gads viņai būs smags. Pirmās sacīkstes, kopš...

Skandars saprata, ko tētis bija domājis. Šis bija pirmais Haosa kauss, kopš Kenna pērnogad izkrita Perētavas eksāmenā un zaudēja jebkādu iespēju kļūt par vienradžu jātnieci.

Bēda tāda – tētis ar savu izturēšanos nekad nebija izrādījis, ka Perētavas eksāmenu nokārto tikai retais. Viņš tik ļoti mīlēja vienradžus, ka izmisīgi gribēja, lai kaut viens no viņa bērniem kļūtu par jātnieku. Tas atrisinātu ģimenes naudas grūtības, nodrošinātu viņu nākotni, laimi, padarītu gaišākas pat tās dienas, kad viņš nespēja izkāpt no gultas. Galu galā vienradži bija maģiskas būtnes.

Tāpēc visu Kennas dzīvi tētis bija uzstājis, ka viņai ir jānokārto eksāmens un jādodas atdarīt Perētavas durvis Salā. Meitai esot lemts tikt pie vienradža olas, kas tur iekšā ieslēgta. Mamma ar viņu lepotos. Un nebija līdzējis arī fakts, ka Kenna vienmēr bija bijusi Perētavas stundu pirmrindniece Kraistčērčas vidusskolā. Skolotāji apgalvoja: ja kāds nokļūs līdz Salai, tā būs Kenna Smita. Bet tad viņa izkrita.

Un nupat jau mēnešiem ilgi tētis skandināja to pašu dēlam. Tas esot iespējams, ticams, pat nenovēršams, ka Skandars kļūšot par jātnieku. Un, neraugoties uz to, ka zēns zināja, cik maza ir varbūtība, neraugoties uz Kennas piedzīvoto vilšanos pagājušajā gadā, viņš vairāk par *visu* gribēja, lai tētim izrādītos taisnība.

– Nu ko, šogad tava kārta? – Tētis ar taukainu roku pabužināja Skandara matus. – Tātad labākais veids, kā apgrauzdēt maizi... – Kamēr tētis sniedza instruktāžu, zēns māja ar galvu īstajos brīžos, it kā tas viņam būtu jaunums. Citiem bērniem šādas pamācības varbūt šķistu kaitinošas, taču Skandars tikai priecājās, kad tētis sita viņam sauļā par nevainojami kraukšķīgo garoziņu.

Kenna neparādījās uz brokastīm, taču tētis neizskatījās pārlieku apbēdināts, kamēr abi ar Skandaru čāpstināja desiņas, bekonu, olas, pupiņas un grauzdēto maizi. Skandars apslāpēja jautājumu, no kurienes nākusi nauda tādai dāsnai maltītei. Bija sacīkšu diena. Acīmredzot tētis gribēja visas nebūšanas izmest no prāta – un Skandars tāpat. Tikai uz šo dienu. Tāpēc viņš

paķēra vēl neatvērtu pudeli majonēzes un izspieda to visam pāri, plati smaidīdams par tīkamo žļurkstoņu.

– Aspēna Makgrāta un Jaunlaiku Sals vēl aizvien ir tavi favorīti, ko? – tētis pilnu muti vaicāja. – Aizmirsu pieteikt: ja tu gribi uz sacīkstēm uzaicināt šurp kādus draugus, man nav iebildumu. Daudzi bērni tā dara, vai ne? Negribu, lai tu būtu atkritējs.

Skandars blēnza savā šķīvī. Kā lai paskaidro, ka viņam nav neviena drauga, ko uzaicināt? Un, vēl ļaunāk, ka tā savā ziņā ir tēta vaina?

Problēma tā, ka, rūpējoties par tēti brīžos, kad viņš nejutās labi – nebija visai priecīgs –, Skandars palaida garām labu tiesu “normālo” lietu, ar ko būtu jānodarbojas, lai iedraudzētos. Viņš nekad nevarēja uzkavēties pēc stundām, lai padauzītos pa parku; viņam nebija kabatas naudas, lai aizietu uz atrakciju pasāžu vai aizšmauktu uz Mārgeitas pludmali pēc ceptas zivs un kartupelīšiem. Sākotnēji Skandars to nebija apjautis, bet patiesībā draudzība dzima šādos brīžos, nevis angļu valodas stundā vai brokastu starpbrīdī pie sakaltuša olu krēma cepuma. Un rūpes par tēti nozīmēja arī to, ka dažreiz Skandaram aprūkās tīru drēbju vai nebija pieticis laika iztīrīt zobus. Un pārējie to pamanīja. Vienmēr pamanīja – un neaizmirsā.

Kennai nebija klājies tik grūti. Pēc Skandara domām, par labu nāca fakts, ka māsa bija pašpārlicinātāka par viņu. Katreiz, kad Skandars mēģināja izdomāt kādu atjautīgu vai smieklīgu repliku, viņam samežģījās smadzenes. Pēc dažām minūtēm doma atausa, taču aci pret aci ar klasesbiedru prātā bija tikai dīvaina dūkoņa un tukšums. Kennai tādas problēmas nebija; reiz zēns bija dzirdējis māsu cērtam pretī bariņam meiteņu, kuras sačukstējās, cik viņiem esot jocīgs tēvs. “Mans tētis, mana darīšana,” viņa pavisam mierīgi bija sacījusi. “Nebāziet tur degunus, citādi nožēlosiet.”

– Viņiem ir plāni pašiem ar savu ģimeni, tēt, – Skandars pēdīgi nomurmināja, juzdams, ka piesarkst. Tā notika katreiz, kad viņš nerunāja gluži patiesību. Taču tētis neko nepamanīja. Viņš bija sācis kraut kaudzē šķīvjus, un tā bija tik reta parādība, ka Skandars divreiz samirkšķināja plakstus, lai noticētu savām acīm.

– Kā ar Ouenu? Viņš tev ir labs draugs, vai tad ne?

Ouens bija briesmīgākais no visiem. Tētis uzskatīja Ouenu par dēla draugu, jo reiz bija pamanījis Skandara telefonā simtiem ziņu no viņa. Skandars nebija minējis, ka šīs ziņas nepavisam nav draudzīgas.

– O jā, viņš dievina Haosa kausu. – Skandars uzslējās kājās, lai palīdzētu. – Bet viņš to skatīsies kopā ar vecvecākiem, un viņi dzīvo ļoti tālu. – To zēns pat nesagudroja; viņš nejauši bija dzirdējis Ouenu par to sūkstāmiem savai bandai. Īsi pirms tam viņš bija izrāvis no Skandara matemātikas grāmatas trīs lapas, saburzījis un iesviedis viņam sejā.

– KENNA! – tētis pēkšņi uzsauca. – Kuru katru brīdi sāksies! – Tā kā atbilde nesekoja, tētis nozuda viņu guļamistabā, un Skandars apsēdās dīvanā. Tikmēr televizorā pilnā sparā ritēja pārraide.

Reportieris galvenajā arēnā tieši pie starta barjeras intervēja izbijušu Haosa kausa jātnieku. Skandars pagrieza aparātu skaļāk.

– ...kā jums liekas, vai šodien mēs redzēsim spraiņas stihiju kaujas? – Reportiera seja aiz sajūsmas bija piesarkusi.

– Noteikti, – jātnieks atbildēja, pārliecinoši mādams ar galvu. – Dalībniekiem piemīt īsts spēju kokteilis, Tim. Ļaudis ir ieciklējušies uz Federiko Džounsa un Asins Saulrieta uguns spēku, bet kā tad ar Emu Templtoni un Kalnu Baigu? Neraugoties uz gaisa radniecību, viņas abas ir daudzpusīgas. Skatītāji mēdz piemirst, ka labākie Haosa kausa jātnieki izcili pārvalda visas četras stihijas, nevis tikai savu radniecīgo.

Četras stihijas! Tas bija Perētavas eksāmena kodols. Skandars stundām ilgi bija mācījies, kuri slavenie vienradži un jātnieki ir rada ugunij, ūdenim, zemei vai gaisam; kādiem uzbrukumiem un kādai aizsardzībai tie dod priekšroku debesu kaujās. Skandaram dūša sašļuka papēžos – neticami, ka eksāmens ir jau parīt.

Tētis atgriezās ar raižpilnu izteiksmi sejā. – Viņa pēc brītiņa būs klāt, – viņš noteica, apsēzdamies Skandaram blakus uz vecā, nodeldētā dīvāna.

– Jums, bērni, ir grūti to pilnībā saprast. – Tētis nopūtās, vērdamies ekrānā. – Pirms trīspadsmit gadiem, kad mana paaudze pirmoreiz skatījās Haosa kausu, pietika ar apziņu vien, ka pastāv tāda Sala. Es biju krietni par vecu, lai kļūtu par jātnieku. Bet sacīkstes, vienradži, stihijas... mums – man, tavai mammai – tas viss šķita maģiski.

Skandars sēdēja pavisam sastindzis, neuzdrīkstēdamies novērsties no ekrāna, kad arēnā iesoļoja vienradži. Par Skandara un Kennas mammu tētis runāja tikai Haosa kausa dienā. Ap to laiku, kad Skandaram apritēja septiņi gadi, viņš jau bija atmetis domu jautāt par māmiņu jebkurā citā dienā. Tēti šādas runas sadusmoja un apbēdināja, un viņš nozuda savā istabā uz vairākām dienām.

– Es nekad nebiju redzējis tavu mammu tik saviļņotu kā pirmā Haosa kausa dienā, – tētis turpināja. – Viņa sēdēja turpat, kur pašlaik tu, smaidīdama un raudādama, un turēdama rokās tevi. Tev toreiz bija tikai daži mēnesīši.

Skandars to jau agrāk bija dzirdējis, bet it nemaz neiebilda. Viņi ar Kennu vienmēr izmisīgi kāroja uzzināt kaut ko par mammu. Abiem par viņu mēdza stāstīt vecmamma – tēta mamma –, tomēr visvairāk bērniem patika, ja stāsti skanēja no tēta mutes, kurš bija mīlējis mammu visstiprāk. Dažreiz atklājās jaunas detaļas, piemēram, kā Rozmarija Smita vienmēr saukusi tēti par Bērtiju, nevis par Robertu, mamma ieradums

dziedāt vannā vai fakts, ka viņas mīļākais zieds bija atraitnīte, bet iecienītākā stihija – ūdens, kuru viņa vislabprātāk vēroja, juzdama līdzī savam pirmajam un pēdējam Haosa kausam.

– Es vienmēr atcerēšos pirmā Haosa kausa noslēgumu, – tētis turpināja, raudzīdamies Skandarā. – Tava mamma saņēma tavu sīko rociņu, zīmēja ar pirkstu tavā plaukstā un čukstēja klusi kā lūgšanā: “Es apsolu tev vienradzi, maziņais.”

Skandars skaļi norija siekalas. To tētis viņam vēl nekad nebija stāstījis. Varbūt bija taupījis šo stāstu līdz dēla Perētavas eksāmena gadam. Varbūt tā nemaz nebija patiesība. Skandars nevarēja zināt, vai Rozmarija Smita patiešām bija apsolījusi dēlēnam vienradzi, jo pavisam negaidīti – trīs dienas pēc tam, kad Vidiene pirmoreiz bija vērojusi vienradžu sacīkstes, – Skandara mamma nomira.

Skandars nekad to neteiktu tētim, pat Kennai ne, bet viens no iemesliem, kāpēc zēnam tik ļoti patika Haosa kauss, bija sajūta, ka, to skatoties, viņš pietuvinās mammai. Viņš iztēlojās mammu vērojam vienradžus, sajūsmai augot krūtīs – gluži tāpat kā pašam –, un šķita, ka viņa atrodas tepat blakus.

Istabā ieslāja Kenna, plaukstā balansēdama kukurūzas pārslu bļodu.

– Nopietni, Skar? Majonēze brokastīs? – Viņa norādīja uz Skandara noķellēto šķīvi kaudzes virspusē. – Cik reižu man jāatkārto: tas nav normāls mīļākais ēdiens, brāļuk.

Skandars paraustīja plecus, un Kenna iesmējās, iespiedzamās dīvānā viņam blakus.

– Paskat, cik daudz rūmes jūs abi aizņemat! Nākamgad es sēdēšu uz grīdas! – tētis iesmējās.

Skandaram sažņaudzās sirds. Ja eksāmenā klāsies labi, viņa nākamgad te nebūs. Viņš skatīsies Haosa kausu klātienē Salā, un viņam būs pašam savs vienradzis.

– Kenna, kārtis galdā! Tavi favorīti? – tētis noprasīja, paliekdamies garām Skandaram.

Māsa blenza televizorā, īgni čāpstinādama.

– Viņa pirmīt teica, ka Aspēna un Jaunlaiku Sals *neuzvarēsot*, – Skandars iespraucās, gaidīdams reakciju.

Tas nostrādāja. – Varbūt citugad Aspenai izdosies, bet šīs nav veiksmīgas sacīkstes ūdens vagaram. – Kenna aizspraudīja aiz auss atrisušu matu šķipsnu, un šis žests Skandaram bija tik labi pazīstams, ka viesā drošību. Pārliecību, ka ar Kennu viss būs kārtībā, pat ja nākamgad viņš tik tiešām atstās māsu sēžam dīvānā vienu pašu līdzās tētim.

Skandars nogrozīja galvu. – Es jau tev teicu, Aspēna nepaļausies uz ūdens stihiju vien. Viņa ir attapīgāka – viņa noteikti īstenos arī gaisa, uguns un zemes uzbrukumus.

– Tomēr jātnieks vislabāk pārvalda savu radniecīgo stihiju, Skar. Tāpēc jau to sauc par *radniecīgo* – labrīt! Pat ja Aspēna īstenos uguns uzbrukumu, tas nestāvēs līdzās nekam, ko iespēj *īsts* uguns vagars. Saproti?

– Nu labi. Kurš tad, *tavuprāt*, uzvarēs? – Skandars izslējās taisnāk, jo tētis pagrieza televizoru skaļāk, komentāriem sasniedzot trauksmes spalģumu, kamēr bruņotie sāncenši stumdīdamies ieņēma vietas aiz starta barjeras.

– Ema Templtone un Kalnu Baiga, – Kenna ļoti klusi atbildēja. – Pagājušogad palika desmitā, gaisa vagare, ļoti izturīga, drosmīga, gudra. Tāda jātniece, kāda būtu bijusi es.

Ši bija pirmā reize, kad Skandars dzirdēja māsu atzīstam, ka viņa nekad nekļūs par jātnieci. Viņš gribēja kaut ko bilst, tikai nezināja, ko, un tad jau bija par vēlu. Tāpēc viņš klausījās, kā komentētājs cenšas aizpildīt pēdējās sekundes pirms sacensību sākuma.

– Visiem jaunpīnācējiem, kuri tikai tagad mums pieslēdzas, – mēs ziņojam tiešraidē no Salas galvaspilsētas Četrotnes. Pēc pavisam īsa brīža šie vienradži pacelsies gaisā no šīs dižās arēnas un nokļūs debesu hipodromā – nogurdinošā, sešpadsmit kilometru garā izturības un debesu kauju mākslas

pārbaudījumā. Mērojot apli, jātniekiem ir jāturas ārpus planējošajām atzīmēm, citādi viņiem draud diskvalifikācija, – un tas nav viegli, kad divdesmit četri sāncenši mēģina trāpīt ar stihiju maģiju un pie katra pagrieziņa aizkavēt... O, lūk, arī laika atskaitē! Pieci, četri, trīs, divi... Un aiziet!

Skandars skatījās, kā starta barjera paceļas virs vienradžu rāgiem un divdesmit pieci vienradži, visi kā viens divreiz prāvāki par zirgu, trūkstas uz priekšu. Bruņās ietērtās jātnieku kājas nošķindēja pret sāncenšu kājām abās pusēs, kad tie, sešos zemu pieplakuši pie savu vienradžu muguras, uzņemot ātrumu, dzina dzīvniekus uz priekšu, lai izrautos vadībā. Tam sekoja Skandara mīļākā daļa. Vienradži pamazām izpleta varenos, spalvainos spārnus un pacēlās gaisā, atstājot smilšoto arēnu tālu apakšā. Mikrofoni uztvēra jātnieku uzsaucienus cauri bruņucepurēm. Un tie uztvēra vēl kaut ko – skaņu, kas joprojām lika skudriņām pārskriet Skandara mugurai, lai gan viņš to bija dzirdējis visu savu dzīvi reizi gadā sacīkšu dienā. Gutturālo iebaurošanos dziļi vienradžu krūtīs – šaušalīgāku par lauvas rēcienu, senatnīgāku un pirmatnīgāku par jebkuru Vidienes troksni. Skaņu, no kuras gribējās ņemt kājas pār pleciem.

Metāla bruņām šķindot un šņirkstot, vienradži gaisā tar-nēja cits citu, lai iekarotu labākās pozīcijas. Ragu smailes saules staros mirdzēja, kamēr vienradži centās iebadīt sāncenšiem. Ap atieztajiem zobiem sariesās putas, un nāsis iekvēlojās sarkanās. Tagad, kad viņi atradās gaisā, debesis izgaismoja stihiju maģija: uguns lodes, putekļu viesuļi, zibens uzliesmojumi, ūdens mūri. Debesu kaujas plosījās uz baltu, pūkainu mākoņu fona. Jātnieku labā plauksta spīdēja no stihiju spēka, kamēr tie mežonīgi centās izlauzt sev ceļu hipodromā.

Un aina nebija glīta. Vienradži spēra cits citam, ar zobiem rāva miesu otram no sāniem un pilnā jaudā triecās virsū tuvējiem sāncenšiem. Bija aizritējušas trīs minūtes, kad kamera pievērsās kādam vienradzim ar jātnieci – mati liesmās, viena roka

nevarīgi nokarājās gar sāniem. Abi virpuļoja lejā un ar būkšķi piezemējās, dūmiem veļoties no vienradža spārna un jātnieces gaišajiem matiem.

Komentētājs iestēnējās. – Hilarija Vintersa un Griezīgā Lilija *pamet* šīgada Haosa kausu! Izskatās, ka lauza roka, gūti nejauki apdegumi un savainots Lilijas spārns.

Kamera atgriezās pie vadībā esošā pulciņa. Federiko Džounss un Asins Saulriets bija ierauti debesu kaujā ar Aspenu Makgrātu un Jaunlaiku Salu. Aspena bija sasaukusi ledus loku un raidīja bultu pēc bultas Federiko bruņās tērptajā mugurā, cenzdamās viņu aizkavēt. Federiko aizsargājās ar liesmojošu vairogu, kas izkausēja bultas, taču Aspenas trāpījumi bija precīzi, un Jaunlaiku Sals pamazām abus panāca. Tomēr Federiko vēl nebija padevies. Kad Aspena ar Salu pielidoja tuvāk, debess virs jātnieces galvas eksplodēja liesmas.

– Federiko uzbrūk ar skrejuguni! – Komentētājs izklausījās iespaidots. – Tādā augstumā un ātrumā tas ir sarežģīti. Bet – uh! Tu redz ko!

Ap Jaunlaiku Salu un Aspenu savērpās ledus kristālu tīkls, līdz abi bija ieslēpti sasalušā kūniņā – tik biezā, ka skrejuguns netika klāt. Skandars raudzījās, kā Federiko vīlies iekliedzas, abiem ar Asins Saulrietu atpaliekot aiz piepūles, ko bija prasījis uguns uzbrukums, savukārt Aspena izlauzās cauri savai ledus čaulai, gūstot virsroku.

– Vadībā Toms Nazari uz Paša Velna Asarām, viņam seko Ema Templtone uz Kalnu Baigas. Trešā ir Elodija Bērča uz Meldru Prinča, bet aiz viņiem nu jau ceturto vietu ir ieņēmusi neticamā gaisa un ūdens kombinācija – Jaunlaiku Sals un Aspena Makgrāta... Taču izskatās, ka Aspena veic nākamo gājienu, – komentētājs pārtrauca pats sevi. Tad pacēla balsi: – Viņa uzņem ātrumu!

Aspenas sarkanie mati plandīja nopakaļ, Jaunlaiku Salam metoties neiedomājami straujā izrāvienā. Vienradzis, savēcinājis

spārnus tā, ka to aprises kļuva neskaidras, aizbrāzās garām Meldru Princim, izvairīdamies no zibens šautras, kura tikai par sprīža tiesu neķēra Aspenu. Tad Sala platie, pelēkie spārni aizplanēja garām Kennas favorītei Kalnu Baigai, pēc tam – Toma Nazari melnajam vienradzim Paša Velna Asarām. Aspēna izvīrījās vadībā.

– Jā! – Skandars trieca dūri gaisā. Žests bija pavisam neskandarīgs, taču šis pavērsiens bija neticams – neaptverams.

– Savu mūžu neko tādu neesmu redzējis! – auroja komentētājs. – Paskatieties, cik tālu priekšā viņa izrāvusies!

Kenna noelsās, viņas skatiens bija kā pienaglots vienradžiem, kuri tuvojās finišam. – Kaut kas neticams!

– Viņa uzvarēs par simts metru tiesu, – spīdēja otrs komentētājs.

Skandars vaļēju muti lūkojās, kā Jaunlaiku Sala nagi piezemes arēnas smiltīs. Aspēna ar kvēlu apņēmību skatienā dzina vienradzi uz priekšu, šķērsodama finiša arkas apakšu.

Skandars pielēca kājās, sajūsmā kļūgādams: – Viņi uzvarēja! Viņi uzvarēja! Redzi, Kenna, es tev teicu! Es to paredzēju, es to paredzēju!

Kenna smējās, viņas acis mirdzēja, un tas darīja uzvaru vēl saldāku. – Labs ir, Skar. Viņi tiešām bija vareni, nevaru noliegt. Tie ledus kristāli, kas par gājienu! Nekad nebiju redzējusi...

– Pagaidiet! – Tētis stāvēja pie paša ekrāna. – Kaut kas nav lāgā.

Skandars nostājās viņam pie viena sāna, Kenna – pie otra. Zēns dzirdēja pūli kļūdzam, bet tā vairs nebija sajūsma – tās bija bailes. Vienradži vairs nešķērsoja arkas apakšu, lai finišētu. Komentētāji bija apklusuši, kamera sastingusi – kadrā bija redzama vienīgi arēna, it kā operatori būtu pametuši savu posteni.

Arēnas vidū nolaidās vienradzis. Tas nelīdzinājās nevienam no pārējiem – ne Asins Saulrietam, ne Jaunlaiku Salam, ne

Kalnu Baigai –, kuru uzvaras gājienu bija izjaucis. Šī vienradža spārni bija tikpat kā bez spalvām – kā sikspārnim –, un tas bija ģindenim līdzīgs, gandrīz izkāmējis. Acu vietā vīdēja rēgaini sarkanas spraugas. Gar žokli rēgojās sakaltušas asinis, zobi bija atņirgti pret jātniekiem, kā izaicinot viņus uzbrukt.

Tikai tad, kad Skandars ieraudzīja vienradža caurspīdīgo ragu, viņš visu aptvēra.

– Tas ir savvaļas vienradzis, – viņš izdvesa. – Tāds kā tie tajā senajā video, ko Sala demonstrēja Vidienei. Tajā video, kas pirms daudziem gadiem pārliecināja Vidieni, ka vienradži pastāv. Tajā, kur tie uzbruka ciematam...

– Kaut kas nav lāgā, – tētis atkārtoja.

– Tas nevar būt savvaļas vienradzis, – Kenna čukstēja. – Uz tā sēž jātnieks.

Skandars nebija pamanījis vienradža mugurā cilvēku – vismaz viņam likās, ka tas ir cilvēks. Jātnieks bija ietīnīti melnos, vējā plandošos plīvuros ar skrandainu un sapluinātu apakšmalu. Vaibstus slēpa uztriepta plata, balta līnija, kas sniedzās no rīkles apakšas līdz galvas virsai, nozūdot īsajos, tumšajos matos.

Vienradzis saslējās pakaļkājās, kārpīdams gaisu ar nagiem un izvirzīdams melnus, biezus dūmus. Rēgainais jātnieks izgrūda uzvaras kaucienus, vienradzis spalgi iezviedzās, un arēnu piepildīja dūmi. Skandars lūkojās, kā vienradzis tuvojas Haosa kausa dalībniekiem, dzirkstelēm lecot ap nagiem un baltam staram no jātnieka plaukstas izgaismojot ekrānu. Brīdī, pirms bilde pavisam pazuda melnos dūmos, jātnieks pagriezās un lēni un apzināti pacēla garu, kaulainu pirkstu, ar kuru norādīja taisni kamerā.

Pēc tam dzirdēja tikai trokšņus: stihiju maģijas izvirdumus un vienradžu zviedzienus. Atkal atskanēja pūļa klaigas un ne ar ko nesajaucamā soļu dipoņa, saliniekiem pametot savas sēdvietas. Kamēr salinieki rībināja garām kamerai, panikas

pārņemtajām balsīm sajaucoties juku jukām, Skandars ievēroja, ka nerimtīgi izskan kāds vārds.

Vēvers.

Skandars nekad nebija dzirdējis par Vēveru, bet, jo vairāk pūlis šo vārdu izdvesa, izsauca, izkļiedza, jo lielākas bailes tas zēnā viesā.

Viņš pagriezās pret tēti, kurš, joprojām neticības pilns, vērās uz melnajām dūmu vērpetēm televizora ekrānā. Kenna apsteidza Skandaru ar jautājumu. – Tēt, – viņa klusi ierunājās, – kas ir Vēvers?

– Kuš! – Tētis atvēcinājās. – Kaut kas notiek.

Aina sāka noskaidroties, dūmi izklīda. Kāds stāvs, nokritis uz ceļiem smiltīs, izgrūda pa pusei šņukstus, pa pusei kļiedzienus. Viņa joprojām bija tērpusies bruņās, uz muguras vīdēja zils uzraksts *Makgrāta*, apkārt bija sastājušies pārējie jātnieki.

– Lūdzu, – Aspēna vaimanāja pa visu arēnu, – lūdzu, atvediet viņu atpakaļ!

Federiko Džounsam – sacīkšu spīvumu viņš bija atstājis pagātnē – izdevās uzstutēt Aspēnu kājās, taču viņa joprojām vaimanāja. – Vēvers viņu nolaupīja! Viņa vairs nav. Mēs uzvarējam, un Vēvers... – Pie pēdējā vārda Aspēna norīstījās, asarām plūstot pār putekļiem notriepto seju.

Kā pātāga noplīkšķēja barga balss: – Aizvāciet kameras! Nekavējoties! Vidīene to nedrīkst redzēt. Vāciet tās prom tūliņ pat!

Vienradži sāka zviegt un baurot, ausis no trokšņa vai pušu plīsa. Jātnieki uzlēca seglos un centās nomierināt dzīvniekus, bet tie slējās pakaļkājās un šķieda putas no mutes, izskatīdamies daudz briesmīgāki, nekā Skandars jebkad bija redzējis.

Tikai viens no divdesmit pieciem jātniekiem palika stāvam smiltīs – čempione, ūdens vagare Aspēna Makgrāta. Tomēr viņas vienradzi Jaunlaiku Salu nekur nemanīja.

– Kas ir Vēvers? – Kenna vēlreiz jautāja uzstājīgā balsī.

Taču neviens viņai neatbildēja.